

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací soud sdílí právní názor soudu odvolacího, že, je-li žalováno, jako v souzeném případě, o zaplacení trhových cen za zboží objednané několika samostatnými objednávkami, které nejsou v právní souvislosti, musí žalobce, opírá-li příslušnost soudu o předpis § 87 a) j. n., prokázati podmínky v tomto paragrafu stanovené ohledně každé jednotlivé žalobní položky prokázati listinou objednavku i převzetí zboží, při čemž nesmí listinný průkaz zavdávati důvody k pochybnostem (rozh. 3198 a 3200 sb. n. s.). Slovem »listina« nelze však rozuměti, jak stěžovatel míní, též prohlášení odpůrcovo, učiněné teprve ve sporu buď do protokolu nebo přípravným spisem, nýbrž jest pojem »listiny« vykládati ve smyslu listinného dokladu, jenž byl pořízen již před podáním žaloby, jenž tu již byl v den podání žaloby, o něž mohl žalobce v den žaloby opřítí příslušnost soudu, u něhož žalobu podal. Takovýmto listinným dokladem není však přípravný spis, podaný ve sporu zahájeném k žalobě, neboť v den podání žaloby není jisto, zda a jaké prohlášení žalovaný ve sporu učiní o objednavce a o převzetí zboží a byl by základ soudní příslušnosti příliš vratký, kdyby měl záviseti teprve na budoucím prohlášení odpůrcově ve sporu samotném. Nelze se domýšleti, že by byl zákonodárce chtěl opřítí sudiště podle § 87 a) j. n. o tento vratký základ. I když se tedy v § 87 a) j. n. nežadá, by žalobce přiložil písemné doklady o místní soudní příslušnosti hned k žalobě, jest na tom trvati, že doklady již v den žaloby musí existovati, musí žalobce míti již jistotu, že je bude moci ve sporu předložiti, neboť není myslitelné, že by zákonodárce chtěl žalobci umožniti podávání žalob u soudu na nejisto určeného, poněvadž by se to přičilo i procesní hospodárnosti i účelnosti, kterou u každého zákonného předpisu jest předpokládati. Naproti tomu stačí ovšem, vyplývá-li z korespondence stran, že žalovaný objednavku učinil a dodané zboží převzal. Musí však tento závěr vyplývat z korespondence nepochybně, musí z ní býti jasno, které objednavky a které dodávky se týče, aby se dalo posouditi, zda právě objednavky, jichž žaloba se týká, byly učiněny a zda převzato zboží, jehož trhová cena je zažalována. Nelze proto odůvodniti sudiště podle § 87 a) j. n. poukazem na projevy žalovaného v přípravných spisech sporů, jak stěžovatel činí, neboť to nejsou listiny, jež má zákon na mysli.

Čís. 13012.

Rozhodnutím nejvyššího správního soudu, že násilné odnárodňování dítěte povinného školou, zakázané v § 134 ústavní listiny, není v tom, že ve Slezsku svěruje otec dítě do výchovy školy s vyučovací řečí neodpovídající jeho národnosti, jest pravoplatně rozřešeno, že otec jednájící takto neporušil veřejní nárok dítěte na výchovu.

Pro otázku, zda otec porušil s o u k r o m o p r á v n í povinnost k výchově dítěte a zda zneužil moci otcovské, dav dítě povinné školou zapsati do obecné školy s vyučovacím jazykem neodpovídajícím jeho národnosti, jest rozhodným jen zájem dítěte.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1933, R II 443/33.)

O p a t r o v n í c k ý s o u d n e s c h v á í l p r o j e v v ů l e L u d v í k a C - a , a b y j e h o s y n E r v í n n a v š t ě v o v a l n ě m e c k o u o b e c n o u š k o l u v F . , a u s t a n o v í l o p a t r o v n í k a k h á j e n í p r á v n e z l . E r v í n a C - a . D ů v o d y : J e s t p r o k á z á n o , ž e L u d v í k C . d a l s v ě m a n ž e l s k é d ě t ě E r v í n a z a p s a t i d o o b e c n é š k o l y n ě m e c k é v F . a ž e m í s t n í š k o l n í r a d a v F . d o m á h á s e t o h o , b y d ě t ě E r v í n C . v z h l e d e m k s v ě č e s k é n á r o d n o s t i b y l v y l o u č e n z n ě m e c k é š k o l y . P r o k á z á n o b y l o v ý s l e c h e m a d o z n á n í m L u d v í k a C - a , ž e i o n , i j e h o ž e n a j s o u č e s k é n á r o d n o s t i a ž e p o s í l á n ě k t e r é d ě t i d o č e s k é š k o l y . P o s l ě z e p r o k á z á n o b y l o v ý s l e c h e m o t c e a p ř e d l o ž e n ý m š k o l n í m v y s v ě d č e n í m , ž e E r v í n n a v š t ě v o v a l 2 t ř í d y o b e c n é š k o l y n ě m e c k é a u z n á n b y l z a n e z p ů s o b í l ě h o p o s t o u p í t i d o v ý š š í t ř í d y . O p a t r o v n í c k ý s o u d (§ 109 j. n.) má rozhodnouti, zda s hlediska § 178 obč. zák. projev vůle otce dítěte odpovídá zákonu. Občanský zákon povolává otce k tomu, by své nezl. dítě zastupoval (§§ 152, 865 obč. zák.). Nahrazuje proto projev vůle otce projev vůle dítěte, a to potud, pokud opatrovnický soud nezakročil proti projevu vůle otce s hlediska § 178 obč. zák. § 178 obč. zák. má ustanovení pro případ: a) že otec své moci nad dítětem zle užívá, b) své povinnosti neplní, c) dopouští se života nečestného neb nemravného. Z těchto ustanovení přicházejí v úvahu v souzeném případě ustanovení ad b) po případě ad a). Soud opatrovnický jest na stanovisku, že československý stát zřizováním menšinových škol (§ 5 jaz. zák.) potvrdil zásadu vyslovenou v různých zákonech školských (§ 1 odst. (2) zák. čís. 189/1919) a vžitou v lidu českém, že dítě školou povinné je povinno choditi do školy, jejíž jazyk vyučovací se shoduje s národností dítěte. Opatrovnický soud opírá své stanovisko také o úvod k ústavnímu zákonu čís. 121/1920, podle něhož jest zákony čsl. vždy a všude prováděti v duchu našich dějin. V dějinách českého národa byla zahájena již od časů Komenského výchova národní, rodným jazykem. Odporuje proto podle názoru opatrovnického soudce projev vůle a jednání českého otce, jenž dává dítě znalé mateřské řeči do školy německé, i liteře a duchu čsl. zákonů, i moderním zásadám vychovatelským. Nemohl proto opatrovnický soud schváliti jednání Ludvíka C-a, kterého podle jeho původu jest považovati za Čecha, a prohlásiti o něm, že plnil svou povinnost a nezneužil své moci nad dítětem, dav dítě zapsati do školy německé, ač měl a má možnost i příležitost dáti dítě vychovati ve škole české. K námitce otce, že mu záleží na tom, by se chlapec naučil v německé škole němčině třebaš i v některých předmětech neprospíval, nemohl soud vzíti zřetele. Znalost více jazyků se doporučuje, ale osvojení znalosti jiného jazyka než je jazyk národnosti dítěte nesmí se dít na úkor národní výchovy. Návštěvou školy s vyučovacím jazykem neodpovídajícím národnosti dítěte, národní výchova dítěte trpí, neboť dítěti nedostane se náležitě výchovy

v duchu tradice národa, dítě nenaučí se milovati rodný jazyk, národní píseň a tím i svůj národ. Podle právního citu českého lidu, české dítě v cizí škole se odnárodňuje. Takovému odnárodnění má býti zabráněno především prováděním školských a jiných zákonů v duchu dějin českého národa. Ježto otec, jenž trvá na tom, by jeho dítě zůstalo v německé škole, se dostává se svými zájmy o výchovu dítěte do rozporu se zájmy dítěte, neboť v zájmu dítěte jako dítěte českého je, by bylo vychováno v české škole, je v tomto případě vyloučen ze zastupování dítěte a bylo proto ustanoviti dítěti opatrovníka (§ 271 obč. zák.), který navrhl, by opatrovnícký soud neschválil projev vůle otcovy, by dítě navštěvovalo školu německou. R e k u r s n í s o u d změnil napadené usnesení v ten rozum, že není důvodu k zakročení proti Ludvíku C-ovi z důvodu § 178 obč. zák. D ů v o d y: Rekuruující strana podala u okresního školního výboru v F. stížnost pro nepřijetí dítěte do německé školy a bylo stížnosti této správním úřadem vyhověno, ježto neodporuje předpisům o návštěvě škol. Nemůže proto stížnost býti předmětem jednání u soudu z důvodu § 178 obč. zák., pakliže správní úřad stížnost uznal za důvodnou a nebylo také zákonného důvodu k zřízení opatrovníka podle § 270 obč. zák., ježto jen v případech § 178 obč. zák. je soud povolán změnit ustanovení otcovo o výchově dítěte.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a vrátil věc soudu první stolice, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

D ů v o d y:

V rozhodnutí z 30. března 1932 č. j. 481/32 vyslovil nejvyšší správní soud, že násilné odnárodnění dítěte školou povinného, zakázané v § 134 ústavní listiny není obsaženo v tom, že ve Slezsku svěruje otec dítě do výchovy škole s vyučovací řečí neodpovídající jeho národnosti. Tím jest pravoplatně rozřešeno, že otec, jednající takto, neporušil veřejnoprávní nárok dítěte na výchovu. V souzeném případě jde však o to, zda otec Ludvík C. ve smyslu § 178 obč. zák. porušil s o u k r o m o p r á v n í p o v i n n o s t i k výchově dítěte uložené mu ustanovením § 139 obč. zák. a zda zneužil moci otcovské, dav školou povinného Ericha C-a zapsati do obecné školy s vyučovacím jazykem neodpovídajícím jeho národnosti. A tu jest rozhodujícím jen zájem dítěte, ano ustanovení § 139 obč. zák. ukládá otcí mimo jiné, rozvíjetí duševní i tělesné síly dítěte a vyučováním položití základ k jeho budoucímu blahobytu. Otec odůvodnil, že dal zapsati nezletilého Ervína C-a do německé obecné školy, aby si prý nedospělec osvojil znalost němčiny, zkusiv již na svém synu Ludvíku, jenž vychodil čtyři třídy české měšťanské školy, že ho nedostal do učení pro neznalost němčiny, a odůvodňoval to tedy starostí o budoucí blaho dítěte. Prvý soud řešil otázku blaha dítěte, ale jen s veřejnoprávního hlediska »odnárodnění dítěte«, a rekursní soud se spokojil tím, že otázku tu rozřešil nejvyšší správní soud. Nezabývaly se proto nižší soudy vůbec tím, čím se jediné zabývat měly, zda návštěva německé školy neohrožuje budoucí blaho Ervína C-a a zda ho otec zápisem do německé školy vychovává podle § 148 obč. zák.

ke stavu, pro něho přiměřenému, či zda jest to jen umíněností otcovou, jak dovolací rekurs vytýká. Je proto vyšetřiti a zjistiti všechny okolnosti, c něž otec opírá návštěvu dítěte v německé obecné škole, zejména, zda od původu navštěvoval Ervín C. německou obecnou školu a z jakých důvodů nebyl uznán způsobilým postoupiti z druhé třídy obecné německé školy, zda pro nedostatek vloh vůbec, či jen pro neznalost němčiny, a posléz jest podle § 23. zákona č. 100/1931 sb. z. a n. po případě vyslechnouti i nezletilého Ervína C-a, zda mu vyučování v německé řeči činí větší obtíže než v řeči české. Na základě takto zjištěných okolností jest pak posouditi, zda návštěva německé obecné školy s l o u ž í k d o s a ž e n í b u d o u c í h o b l a h a nezletilého Ervína C-a, či zda je ohrožuje.

Čís. 13013.

Přípustnost pořadu práva pro nárok, zakládající se na smlouvě mezi válečnými poškozenci a trafikantem. Lhostejno, že podnětem smlouvy byl přímo nebo nepřímou příkaz organu veřejné správy.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1933, R I 1052/33.)

Výnosem zemského finančního ředitelství byli žalobci, váleční poškozenci, přiděleni žalovanému majiteli tabáční trafiky, a žalovanému bylo uloženo, by se žalobci sjednal společenskou smlouvou. Podle této smlouvy ze dne 13. ledna 1931 příslušely žalobcům měsíční podíly. Žalobu o zaplacení těchto podílů s o u d p r v é s t o l i c e odmítl pro nepřipustnost pořadu práva. D ů v o d y: Smlouva ze dne 13. ledna 1931 mezi žalobci a žalovaným, schválená finančními úřady ustanovuje, že může býti zrušena opatřením finančního úřadu. Tato smlouva, jež se sice označuje za smlouvu společenskou ve smyslu §§ 1175 obč. zák. a násl., však ustanovuje, že žalovaný opatří provozovací kapitál, prodejní místnost, prodejní zařízení atd. i prodej tabáku jako dosud, kdežto žalobci bez jakéhokoliv vzájemného plnění obdrží nikoliv snad podíl na zisku, nýbrž určitý peníz, aniž by byli nějak účastni na ztrátě. Vzhledem k tomu nelze považovati smlouvu ze dne 13. ledna 1931, na niž se žaloba zakládá, za soukromoprávní smlouvu, nýbrž za právní poměr správního práva a bylo proto žalobu pro nepřipustnost pořadu práva odmítnouti. R e k u r s n í s o u d zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva. D ů v o d y: Žalobní nárok zakládá se výslovně na smlouvě ze dne 13. ledna 1931. Tato smlouva jest označena jako smlouva společenská uzavřená mezi stranami ve smyslu výnosu zemského finančního ředitelství v Praze ze dne 4. dubna 1930 a občanského zákona §§ 1175, 1176. V této smlouvě zavazuje se žalovaný platiti žalobcům jako přiděleným mu společníkům měsíčně určité částky. Tato smlouva jest smlouvou soukromoprávní, na čemž nemění nic, že byla uzavřena k příkazu zemského finančního ředitelství a že potřebovala schválení tohoto úřadu. Nezáleží na tom, zda smlouva jest smlouvou společenskou, rozhodným jest, že se žalovaný v této smlouvě zavázal, že bude žalobcům